

WEST BENGAL STATE UNIVERSITY

B.A. Honours Part-III Examination, 2022

SANSKRIT

PAPER: SANA-VIII

Time Allotted: 4 Hours

Full Marks: 100

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates should answer in their own words and adhere to the word limit as practicable.*

UNIT-I

(Full Marks-70)

1. यथेच्छमेकतरस्योत्तरं प्रदेयम् – 10×1 = 10
 - (a) कर्मप्रवचनीयमधिकृत्य कश्चन निबन्धो विरचनीयः।
अथवा
 - (b) किं नाम अकथितं कर्म ? दीक्षितानुसारं सविशदं परिष्क्रियताम्।
2. स्वाभिमतं सूत्रद्वयं संस्कृतभाषया व्याख्येयम् – 5×2 = 10
 - (a) आधारोऽधिकरणम्।
 - (b) विभाषा गुणेऽस्त्रियाम्।
 - (c) तुमर्थाच्च भाववचनात्।
 - (d) तथायुक्तं चानीप्सितम्।
 - (e) षष्ठी चानादरे।
3. यथेच्छमेकं दीक्षितवचनं व्याख्येयम्– 6×1 = 6
 - (a) अभिधानञ्च प्रायेण तिङ्कृतद्वितसमासैः।
 - (b) तमबग्रहणं किम्। गङ्गायां घोषः।
 - (c) औपश्लेषिको वैषयिकोऽभिव्यापकश्चेत्याधारस्त्रिधा।
4. अधस्तनेषु द्वयोः व्याकरणसम्मता टीका विरचनीया– 5×2 = 10
 - (a) प्रातिपदिकार्थः।
 - (b) कर्मप्रवचनीयः।
 - (c) अङ्गविकारः।
 - (d) सम्प्रदानम्।
 - (e) विभाषा।

5. रेखाङ्कितेषु पदेषु द्वयोः ससूत्रं सकारणविभक्तिप्रयोगसार्थक्यं निर्णयम्— 2×2 = 4
- (a) प्रासादात् प्रेक्षते।
(b) पण्डितं मूर्खं इति मन्यते।
(c) अहं त्वां तृणाय न मन्ये।
(d) शंताद् बद्धः।
6. स्वाभिमतं सूत्रद्वयं संस्कृत-भाषया व्याख्येयम्— 5×2 = 10
- (a) समर्थः पदविधिः।
(b) एकविभक्ति चापूर्वनिपाते।
(c) उपपदमतिङ्।
(d) विशेषणं विशेष्येण बहुलम्।
(e) तत्र तेनेदमिति सरूपे।
7. अधोदत्तेषु दीक्षितवचनेषु द्वयोः आशयः स्पष्टी क्रियताम्— 5×2 = 10
- (a) सापेक्षत्वेऽपि गमकत्वात् समासः।
(b) इवेन समासो विभक्तयंलोपश्च।
(c) अधिकारोऽयम्। एतत्सामर्थ्यादेव प्राचीनानां नित्यसमासत्वम्।
(d) अनित्योऽयं गुणेन निषेधः। 'तदशिष्यं' संज्ञाप्रमाणत्वाद् इत्यादिनिर्देशात्।
(e) अतएव ज्ञापकाद् व्यधिकरणपदो बहुव्रीहिः।
- अथवा
- द्वयोः टीका विरचनीया — 5×2 = 10
- (a) वृत्तिः।
(b) नित्यसमासः।
(c) भाषितपुंस्कम्।
(d) इतरेतरयोगद्वन्द्वः।
8. अधोलिखितेषु द्वयोः पदयोः ससूत्रं सिद्धिः कार्या। 5×2 = 10
- (a) राजपुरुषः।
(b) पञ्चवटी।
(c) अहिनकुलम्।
(d) यथाशक्ति।
(e) युवजानिः।

UNIT-II
(Full Marks-30)

9. Answer any *two* questions from the following: 10×2 = 20
- (a) Show the main points of difference between Vedic and Classical Sanskrit.
- (b) Write a brief note on the relationship between Sanskrit and Prākṛt.
- (c) Describe the main features of Centum and Satam group of languages.
- (d) Show the close affinities between Vedic and Avestan languages.
10. Write short notes on any *two* of the following: 5×2 = 10
- (a) Accent
- (b) Epenthesis
- (c) Haplology
- (d) Dissimilation.

N.B. : *Students have to complete submission of their Answer Scripts through E-mail / Whatsapp to their own respective colleges on the same day / date of examination within 1 hour after end of exam. University / College authorities will not be held responsible for wrong submission (at in proper address). Students are strongly advised not to submit multiple copies of the same answer script.*

—×—